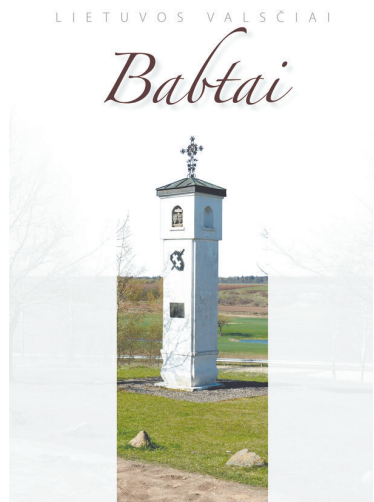

Monografiją finansavo ir ūkininkai

Solidžios monografijos sulaukė ir Babtų kraštas. „Vermės“ leidyklos leidžiamą „Lietuvos valsčių“ seriją knyga „Babtai“ papildė lapkričio pabaigoje. Pristatyta pirmiausia ji buvo, žinoma, Babtuose. Tai 35-oji „Lietuvos valsčių“ serijos knyga ir pirmoji Kauno rajone.

Monografijos apie Babtų kraštą viršelis.

„Derybas dėl galimybės išleisti serijos formato monografiją Babtų seniūnas ir leidyklos vadovybė pradėjo 2011 m. pavasarį. Netrukus babciečiai laišku kreipėsi į mane, prašydami būti leidinio sudarytoju ir vyriausioju redaktoriumi, – praėjusį penktadienį pristatydamas monografiją Babtuose, prisiminė jos sudary-

Babtų seniūnas J. Praškevičius ir „Vermės“ leidyklos vadovas P. Jonušas autografais pažymi knygas – dovanas rėmėjams ir autoriams.

tojas žurnalistas Domas Šniukas. – Atvykęs į Babtus žvalgybų, susitikau su leidinio iniciatyvine grupe, kurią sudarė mokytojas Sibiro tremtinys Algirdas Antanaitis, vietos kraštotyros muziejaus globėja Janina Danauskienė, istorikė, kraštotyryninkė Marija Markauskienė, biomedicinos mokslų daktaras Klemensas Palaima, Babtų seniūnas Jonas Praškevičius, mokytoja Regina Prelgauskienė, kraštotyryninkas Antanas Vaičius. Ši kompanija mane papirkė patriotiškumu, tad buvo sukirsta rankomis. 2011 m. liepos

25–31 dienomis leidykla seniūnijoje organizavo pirmąją kraštotyros ekspediciją. Po metų ji buvo pakartota. Leidykla ekspedicijos dalyviams skyrė dienpinigių, apmokėjo kelionės išlaidas. Verslininkai Gitana ir Jonas Jegerskai kraštotyryninkus apgyvendino savo turizmo sodyboje.

Monografijos „Babtai“ struktūra panaši į kitų serijos knygų: yra skyrių apie vietos gamtą, istoriją, švietimą, mokslą, kultūrą, sveikatos ir socialinę apsaugą, architektūrą, infrastruktūrą ir gamybą, etninę kultūrą, kalbą, tau-

Monografijos „Babtai“ sudarytojas D. Šniukas su R. Virbickaite-Raudiene – viena iš jos autorių.

tosaką, garsius žmones, istorinių įvykių kronika, seniūnijos istorijos ir kultūros paminklų sąrašas, žinių apie autorius. Knygoje per 1 200 fotografijų, žemėlapių ir dokumentų kopijų.

Medžiaga monografijai rinkta Lietuvos centriname, Lietuvos istorijos, Kauno regioniniame valstybės archyvuose, Lietuvos ypatingajame archyve, Kauno rajono archyve, Lietuvos nacionaliniame, Babtų krašto muziejuose, enciklopedijose, mokslo ir populiariuose leidiniuose, iš pateikėjų.

„Monografijai 115 straipsnių,

atsiminimų parašė 89 autoriai. Babtų kraštas Lietuvai davė daug inžinierių, medikų, sportininkų, mažokai istorikų, tačiau vietinės kilmės etnologų, tautosakininkų, muzikologų, kurie talkininkautų monografijai, nepavyko rasti ar prikalbinti. Štai kodėl didelę straipsnių dalį – 27 – teko rašyti man“, – sakė D. Šniukas ir padėkojo daugybei talkininkų, padėjusių rengti monografiją. Pasak jo, „Lietuvos valsčių“ serijos, kaip ir daugelio kitų kultūros ir meno paskirties knygų, leidyba yra nuostolinga. „Labai džiaugiuosi, kad leidžiant monografiją lėšomis prisidėjo Lietuvos kultūros taryba, Babtų seniūnija, Babtų bendruomenės centras, atskiri babciečiai, net moksleiviai. Ypač nudžiugino ir maloniai nustebino seniūnijos ūkininkai ir verslininkai, iš čia kilę žmonės, savo dosniais įnašais patvirtinę, jog Lietuvoje atgimsta senosios mecenavimo tradicijos, formuojasi kultūrą vertinančių ir ją remiančių piliečių sluoksnis. Vien Ričardas Maldutis, Romas Majauskas, Juozas Staliūnas, Stasys Mickevičius, Audrius Kavaliauskas, Kęstutis, Rūta, Kazimieras, Paulius ir Saulė Sveičiuliai, Leonas Rudinskas, Povilas Griškaitis, Vytautas Žmuidzinavičius, Darius ir Raimundas Pažeros apmokėjo apie pusę redagavimo ir leidybos išlaidų. Tarnautojo, mokytojo, pensininko paaukoti šimtai, dešimtys ar vienetai eurų nusipelnė tokios pat pagarbos ir dėkingumo, kaip ir verslininko tūkstantis“, – teigė monografijos sudarytojas D. Šniukas. Kaip matyti, tarp jo paminėtų rėmėjų – nemažai ūkininkų.

ŪP informacija

Kaukas Gugis grįžo Skirtybes tirpdo žmoniškumas

Rašytojas Justinas Žilinskas savo naujausią vaikams skirtą knygą „Kaukas Gugis ir kerų karas“ sukūrė be tarptautinių žodžių. Vietoj jų – naujadarai ir nunykę, retai aptinkami žodžiai, taip pat posakiai. Visi, kurie skaitysite šią magiškosios fantastikos knygą, saugokitės smeiguolio ir išsproginkite veizolus – bus dėl ko! O vaikai turės progą pagilinti lietuvių kalbos žinias ir sužinoti vieną kitą neįprastą senųjų laikų žodį.

Knygos „Kaukas Gugis ir kerų karas“ veikėjai – iš lietuviškų sakmių ir pasakų pažįstamos mitologinės būtybės: kaukai, aitvarai, laumės, maumai, kipšai. Tačiau kodėl jos kitokios?

J. Žilinskas neslepia, kad jam patinka lenkų magiškosios fantastikos grandio Andrzejaus Sapkowskio kūrybos metodas mitologijos trupiniams suteikti kitokią gamtiškai pagrįstą turinį. Dėl to rašytojo knygoje kaukai – ne namų, o girių būtybės, aitvarai keičia išvaizdą, kipšai – ne pragaro valdovai, o kerotojai, išradėjai. Visi jie iš kūno ir kraujo, vaikšto žeme, gyvena savo gyvenimus ir susitinka konkrečiu laikotarpiu – XIV a. Lietuvoje.

„Kaukas Gugis ir kerų karas“ – 2006 m. išleistas J. Žilinsko knygos „Gugis – girių kaukas ir žmonių draugas“ tęsinys.

Autorius į lietuvių magiškosios fantastikos lauką atvedė savitą herojų – mažą ir gudrų kaukavaikį Gugį. Jis panašus į šaunųjį Robiną Hudą ir indėniuką Harką. Nuotykių kupina istorija spėjo tapti šeimos knyga – ją skaitė ir vaikai, ir tėvai. Ji pateko į geriausių Metų knygų penketuką ir gavo Tarptautinės vaikų ir literatūros asociacijos (IBBY) apdovanojimą. Naujojo-

J. Žilinsko knygos „Kaukas Gugis ir kerų karas“ viršelis.

je serijos knygoje veikia tie patys personažai, tačiau problemos, kurias jiems tenka spręsti, gerokai didesnės. Jos aktualios ir šiais laikais.

Knygoje vaizduojama 1389 m. Lietuva – gūdūs, keisti laikai, kai miškai ir pelkės knibžda keistų padarų ir būtybių, žmonės gyvena gentimis. Kaukas Gugis – jau kaukajaunio amžiaus, laukia savojo įžengimo – šventės, suteikiančios vyresniųjų pareigas ir užduotis. Gugiui gyvenimas Kaukašlaityje po didžiųjų žygių netgi nuobodus. Netrukus užverda tikra maišatis. Kaukai priversti susikauti su kipšais, tačiau priešininkų jėgos nevienodos. Reikia apsispręsti, ar ginti garbę, ar kadaise pasėtą melą, ar siekti taikos, derybų. Koks kelias teisingas? Ar toks apskritai galimas?

Knyga – apie nelengvus pasirinkimus. Pagrindiniai klausimai, kuriuos kelia autorius, – ar tikslas pateisina priemones, ką reiškia atsakomybė, kur veda melas.

J. Žilinsko knygoje apie Gugį šiandien susipina su senove, tikrovė – su pramanu. Jos stipraus vertybinio pagrindo, bet nemoralizuoja.

ŪP informacija

Jolanta KAŽEMĖKAITYTĖ
ŪP korespondentė

„Bijau, kad tarp žmonių gali užmiršti, kaip būti žmogumi“, – naujajame Nacionalinio Kauno dramos teatro spektaklyje „Natanas Išmintingasis“ ispėja pagrindinis personažas. Pasak jo, pirmiausia žmogus turi būti žmogus, o tik paskui krikščionis, musulmonas arba žydas.

Mūsų laikas – pilkas

Spektaklį pagal utopinę vokiečių poeto, filosofo, dramaturgo Gottholdo Efraimo Lessingo 1779 m. parašytą pjesę „Natanas Išmintingasis“ pastatė režisierius Gintaras Varnas. Jis teigia spektaklį skiria šviesaus atminimo filosofui, rašytojui Leonidui Donskiui (1962–2016), apgailėstusiam, kad mūsų laikas – pilkas, dramatiškas, mat neturi utopijų – humanistinių svajonių, planų.

Spektaklyje „Natanas Išmintingasis“ utopinė svajonė paverčiama tikrove – turtingas Jeruzalės žydas Natanas padeda musulmonui sultonui Saladinui ir krikščioniui tamplieriui suvokti, jog protu, išmintimi ir gera valia galima sutaisyti didžiausias priešybes, tarp jų – religines, išvengtų skaudžių dogmatizmo pasekmių.

Kuri religija teisingiausia?

Idėjų dramos „Natanas Išmintingasis“ veiksmas vyksta XII a., labai primenančiame XXI a., kai vėl Dievo vardu vyksta karai. Vėl, kaip nuo seniausių laikų, kiekviena iš trijų pagrindinių religijų – judaizmas, krikščionybė ir islamas – stengiasi įrodyti, jog ji yra teisingiausia, tikriausia. Natanas, sultono Saladino paklaustas, kuri iš šių trijų religijų teisingiausia, papa-

sakoja seną Rytų legendą apie tris galios žiedus. Ši legenda tapo britų rašytojo Džono Ronaldo Reuelio Tolkienu (1892–1973) garsiosios epopėjos apie Žiedų valdovą pagrindu. Tik joje, skirtingai nei G. E. Lesingo pjesėje apie Nataną, netikima, kad trys galios gali susivienyti dėl gėrio pergalės.

Ką apie religijų bei kitų skirtybių susitaikymą galvoja spektaklio kūrėjai?

Pasak režisieriaus G. Varno, Dž. R. R. Tolkienu „Žiedų valdove“ trys gėrio galios virto blogio galiomis. Jei jos nesusitaikys, pasaulis bus sunaikintas. Tad, norint išgelbėti pasaulį, galbūt jas reikia sunaikinti?..

Duona grįš sviestu tepta

„Netikiu, kad galios žiedai susitaikys. Ką tuomet daryti? Stenkimės, kad tarp mūsų stiprėtų žmoniškumo dvasia. Ji stiprės, jei auginsime save dvasiškai – būsime nuolankesni, švelnesni. Be religijos sunku gyventi, bet kartais galima.

Juk netrūksta žmonių, kurie dorai, gražiai gyvenimą nugyvena, nė nebūdami religingi. Jei remsimės žmoniškumu, bendrą kalbą rasime ir su religingaisiais, ir su nereligingaisiais. Savyje turime prigimtą kompasą, padedantį nuspręsti, kaip elgtis, kad visiems būtų gerai“, – svarsto Vytautas Anužis, spektaklyje kuriantis santarvės personažo Natano vaidmenį. Aktorius pataria gyventi vadovaujantis senąja tiesa, kurią jam kadaise, studijuojant Rusijoje, priminė bičiulis žydas: „Paleisk upe duonos riekę ir ji galbūt grįš aptepta sviestu.“

Aktorius Vainius Sodeika, vaidinantis jauną tamplierių, kuris iš pradžių sprendimus priėmė vadovaudamasis dogmomis, o po pažinties su Natanu ėmė pažinti save tikrąjį, ragina gyventi vadovaujantis intuicija – atakpstant savyje žmoniškumą.

Spektaklis – ir apie meilę. Jo kostiumus kūrė dizainerius Juozas Statkevičius, scenografiją – Gintaras Makarevičius, muziką – Vidmantas Bartulis.

Išminčių Nataną vaidina aktorius Vytautas Anužis, sultoną Saladiną – aktorius Dainius Svobonas.